

tisti večer nazoči, a nobeden mi ni vedel nič novega povedati. Skrivni policijski agenti, ki so imeli nalogo opazovati vse tujce in popraševati po vsih gostilnicah in prenočiščah tujcev, tudi niso nič zvedeli, kar bi bilo pomagalo nam na sled; le toliko je bilo gotovo, da oni tujec ni prenočil v nobenem znanih prenočiščev in da razen tistega čuvaja, ki je pri vratih igralne sobe na straži stal, in kateri se je spominjal, da mu je neznan človek lepo oblečen vstopnico pokazal, predno je vstopil, — se ne vé nihče spominjati, da bi bil videl človeka, ki bi bil popisanemu podoben. (Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 29. avg. — Nemci imajo v politiki vsako leto svojo „sauere gurkenzeit“, mi v Gorici imamo te dni dobo vsake baže šolskih „Jahresberichtov“. Tukajšnji časniki, italijanski in slovenski, prinašajo krajših in daljših sestavkov o „Jahresbericht-ih“. Vsi verfasser-ji letošnjih „Jahresberichtov“ so dobili vsak svojo zaušnico. Najbolj nas je osupnila voditeljica „c. k. nemške dekliške šole“. Imeli smo jo za dobro, izobraženo učiteljico in znabiti, da v nekem zmislu tudi je, ali žalibog, da — kakor vsak človek, — imela je tudi ona svojo „schwache Stunde“, in sicer prav tisti trenutek, ko je spočela nesrečno misel, pisati — „Jahresbericht“. S tem, kar in kakor piše o svoji nemški šoli in pa o tem, kako potrebna da je taka šola v Gorici, obsodila jesama sebe enkrat za vselej, podrla je z enim vdarcem svojo — slavo. V logičnem, stilističnem in meritornem oziru je oni sestavek ogromna blamaža. Oho, gospodična Reinisch, — si tacuisses...! — Učenk je hodilo v to državno dekliško šolo 68; imela je letos 3 razrede. V „Heimatkunde“-i so se učile naše Goriške 8—9letne deklice najprej: „die alten Deutschen, Herman der Cherusker...“, sicer pa tudi: „Görz, Istrien, Eisenerz, — Wiliczka!“ — Še moram kaj omeniti o letniku višje realke. Ta kaže spredaj „nekrolog“ rajncemu direktorju Ferd. Gatti-ju († 4. sept. 1874), potem: „Berechnung der Brigg'schen und Neper'schen Logarithmen und der Erklärung der Proportionalitätäfelchen“; spisal (slovenski) prof. J. Čebular. Vseh učiteljev skup (z direktorjem) je štela realka 16, učencev 260; Slovencev 50, Italijanov 170, Nemcev 140. Maturitetno preskušnjo je izmed 7 dijakov 1 sam dobro opravil. (Na gimnaziji jih je padlo med 16 šest.) — Mestne ljudske šole so se končale 25. t. m. z mašo in s šolsko slavnostjo — s telovadskimi izkazovanji, petjem in z razdelitvijo daril. — Deželni Goriško-Isterski zavod za gluhoneme bode imel preskušnjo 1. septembra t. l. — Danes so prevz. nadškof 5 mladih duhovnov posvetili za mašnike. V petek se odpeljejo naš knez v Ljubljano h konsekraciji ondašnjega novega škofa — pa ne „mit grossem Gefolge“, kakor neumne časnikarske kavke kvasijo, ampak samo s svojim tajnikom. — Z grozdom gré zmirom slabše; veliko ga je bolnega in tudi zdravi grozdi se suše in vené. — Najhujšo vročino tega leta smo imeli predpretekli teden, potem je bila prišla ploha dežja z burjo, zdaj pa spet vročina raste. Krompir po nekaterih krajih vkljub suhemu vremenu gnije, po drugih pa ne. Prva turšica pa je sploh krasna, činkvantin in ajda sta v nevarnosti, če ne bo dežja. Čespelj je strašno veliko, breskev tudi, pa gredó iz dežele; fig, kar je prav. — Nesreča pri nas nikoli ne spi. V okolici smo že spet imeli dvoje ubojev: v Kronbergu vsled tepežnje med fanti, v Podgori pa vsled nesrečne poskušnje z revolverjem (gospodarjev sin K., dijak, je hlapca nenevarno zadell, pa se je padši tako vdaril in prestrašil, da je precej potem umrl).

Novomesto 24. avg. (Zahvala in prošnja.) Tukajšnje podporno društvo za uboge dijake vrlo dobro napreduje. V novejšem času so prispeli še sledeči prisneski: od gosp. Adolfa Fichtenau-a, grajščaka, državno dolžno pismo vrednosti 50 gold., od g. Teodora Kirchhof-a, grajščinskega oskrbnika v Krupi 10 gold., in od g. Bohutjinskega iz Fužin 5 gold. — Gosp. V. Pfeifer, državni poslanec, je napravil na Krškem na korist društva nabiro, katera je donesla 36 gold.; darovali so: gg. J. Lenk 10 gold., M. Hočevar 10 gold., dr. K. Koceli 5 gld., V. Pfeifer 10 gld. in J. Knavs 1 gld. — Tukaj napravljeno kegljanje na dobitke je prineslo društvu 63 gld. 80 kr. Gosp. Pavliček, stotnik pri 7. lovskem batalijonu, je pri tej priliki dobljeni dobitke v isti namen daroval, gospá Brunerjeva pa je kegljišče brezplačno prepustila. — Tem p. t. darovalcem izreka društveno vodstvo najtoplejše zahvalo s prošnjo, da blagovolijo tudi dalje še podpirati društvo. Sploh naj bi vsi dobrotniki in prijatelji šolske mladine pristopili temu zavodu in podpirali ga po zmožnosti. Ob enem vabi vodstvo stariše, oziroma varuhe ubogih in marljivih učencev, zlasti onih, kateri hočejo v gimnazijo vstopiti, da se zaupno obrnejo do društva, katero je zdaj v stanu podpirati učence s šolskimi knjigami in plačevati za-nje vpisnino, šolnino, kakor tudi hrano. Častiti gosp. duhovniki na deželi pa se prosijo, naj blagovolijo pridnim učencem svojih župnij z dobrimi sveti pomagati in jih k obiskovanju Novomeške gimnazije spodbujati.

Iz Vipavske doline 30. avg. e — Imel bi sicer marsikaj „Novicam“ poročati o šolskih zadevah, kako se intrige pletó, protesti kujejo itd., al kdo, ki take homatiije le miluje, more na veliki zvon obešati, kar bi bolje bilo, zimski burji izročiti, da jih nese na Grintovec! Samo le edino to rečem: sebičnost in strast ste dandanes človeštva največi nadlogi. Naj se tedaj obrnem od teh nezgod in raji povem bralcem „Novic“ kaj družega. Z letino dosihmal nismo posebno zadovoljni. Naši krušni pridelki so sicer tudi v najboljši letini majhni, ker dolina naša nima tal, da bi mogli veliko pridelati, al krompirja, ki smo ga dozdej spravili, nam je gnjilina več od polovice vzela; grozdje pa vendar še obilno bendimo obeta, kakoršne že leta in leta ne, ako nas Bog za naprej toče obvaruje; le sém ter tje se je grozdna bolezen vrinila. — Prihodnji mesec se že zdaj veselimo lepe slovesnosti; 50 let je preteklo, kar delajo naš visokospoštovani in na vsako stran mnogozasluženi gospod dekan Grabrijan v nogradu Gospodovem. To je redka dogodba, in če tudi se preblagi, svojemu narodu v veselih in britkih časih zmirom nepremakljivo zvesti gospod brani javno in slovesno obhajati spomin njen, ne damo mu mirú, da se ž njim očitno veselimo 50letnice duhovnega njegovega pastirstva. Mili Bog naj mu podeli Metuzalemovo starost!

Iz Ljubljane. — V nedeljo bode v stolni cerkvi slovesno posvečevanje našega novega knezoškofa gosp. dr. Pogačarja. Nadknezoškof Goriški gosp. dr. Gollmajer bodo, kakor se sliši, vpričo treh družih škofov (Celovškega, Lavantinskega in Tržaškega) opravljali konsekracijo, kateri v pričo bode poleg Ljubljanske duhovščine veliko število dekánov in družih duhovnov, ki pridejo iz vseh krajev Kranjskega, udeležiti se svečanosti, po kateri naša dežela v preteku 412 let (prvega škofa — Sig. pl. Lamberga — je dobila Ljubljana 1463. leta) dobí svojega 26. škofa. Prečastiti sedanji knezoškof so rojeni leta 1811. v Breznici na Gorenskem in za duhovna bili posvečeni leta 1834. Težko breme, kakoršno morebiti vseh prejšnjih 400 let ne, je izročeno sedanji čas vladikom cerkvenim, odkar siloviti „kulturkampf“ po vsem svetu naskokuje avtonomijo katoliške cerkve in je škofom treba pogumno in odločno brez

ozira na levo in desno, niti gori niti doli, braniti svetinje njene ter nasproti današnjemu liberalizmu, čemur jedro je brezverstvo, med blagonosnim načelom Izveličarjevim: „mir vam bodi!“ se tudi čestokrat spominjati besed njegovih: „mislite, da sem mir prinesel? Jaz pa rečem, ne, ampak meč.“ — In v to ime Bog poživi svetlega našega novega knezoškofa!

— (*V Šneperski gozdarski šoli*) je bila 28. u. m. konecletna preskušnja. Od deželnega odbora naprošeni gosp. M. Švajgar, župan v Starem trgu in bivši predstojnik podružnice kmetijske, je bil v imenu deželnega odbora pričujoč pri tej preskušnji, ki jo je po dokončanem 2. letu delalo 8 učencev: Gariboldi, Kolbezen, Novak, Malenšek, Pfefferer, Pleško, Šeringer in Zajec. Iz gozdoreje je izpraševal gosp. pl. Obereigner, vodja šolski, — iz varstva in vpotrebovanja gozdov učitelj gosp. Bovček, — iz lovstva, pismenih vaj in risanja učitelj gosp. Šanta, — iz kemije, fizike, geometrije, botanike, rudinstva, živalstva in računstva pa učitelj gosp. Franjo Žepič. Odgovarjali so po poročilu gosp. namestnika deželnega odbora učenci iz navedenih predmetov deloma dobro, deloma pa tudi prav dobro. — S tem šolskim letom neha specialna gozdarska šola, ako sl. ministerstvo kmetijstva deželi dovoli toliko denarne podpore, da se mora ustanoviti nižja kmetijska šola na Dolenskem, v kateri se ima učiti tudi gozdoreja z dotičnimi nauki.

— Po tem, kar piše „Slov. Gosp.“, more Kranjska gimnazija vesela biti, do dobí vrlega narodnjaka gosp. Karola Glaserja za profesorja.

— (*S strašansko hitrico*) je tiščal c. kr. deželni predsednik vitez Widmann na odstavo gosp. Jožefa Lesjaka, fajmoštra Sodraškega, ki je bil zarad razžaljenja Nj. Veličanstva in podhujskovanja v neki pridigi od Novomeške sodnije obsojen na 3 mesece ječe, pa je presvitlega cesarja prosil pomiloščenja, katero so mu blagi vladar res tudi 12. dne u. m. dodelili, sodnijsko kazen 3 mesecev ječe premenivši v 8dnevni zapor in odpustivši mu vse postavne kazenske posledke, po katerih bi bil fajmošter zgubil tudi faro. Al pl. Fladung, takrat še okrajni glavar Kočevski, zdaj Ljubljanski, je fajmoštra 2 dni popred brez ozira na to, da iz Dunaja ni še prišla rešitev cesarjeva, na ukaz c. k. deželnega predsednika vit. Widmanna odstavil službe, vzel mu cerkvene zapisnike, in vstavil dohodke, — 4 dni pozneje, to je, 16. dne u. m., pa je vrh tega vitez Widmann, po znani njegovi „energiji“ začasnemu škofu vemu namestniku gosp. Zupanu naložil še 100 gold. kazni zato, ker, držeč se cerkvenih pravil, se je branil pred sklepom Njegovega Veličanstva odstaviti fajmoštra Lesjaka. Ker je vsem svetu znano, kako večkrat v uradnih viših in nižih cesarskih gosposk važni akti dolgo čakajo rešitve, se je navedeni hitrici, s katero je postopal c. kr. deželni predsednik proti duhovnu, tem bolj čuditi, ker ni mogel vedeti, kaj bodo presvitli cesar skleniti blagovolili o prošnji zatoženca. Zdaj je vitez Widmann videl, da proti fajmoštru Lesjaku je „seiner Liebe Mühe umsonst“ bila, in da je dobil dober „merk's“, naj cesarski služabniki vselej čakajo sklepov presvitle krone!

— (*Novi Hilzerjevi zvonovi*), katere dobí Št. Peterska cerkev, so se v torek iz Wiener Neustadt-a po železnici pripeljali na kolodvor v Ljubljano, od kodar se v četrtek prepeljejo na svoje mesto, da jih krstijo in blagoslovijo stolni dekan gosp. Zupan.

— V „Slovincu“ poroča gosp. Karol Heidrich, ki, žalibog meseca oktobra zapusti našo domovino, ker stopi v samostan zunaj naše dežele, da doteka hiši za hiralce zmirom več milodarne podpore, da pa vendar bode še mnogo novcev treba, predno se dovrši dobrodelna na-

prava. Zato se obrača blagi gospod, ki se iskreno prizadeva za ustanovitev tega, naši deželi jako potrebnega zavoda, da dobrotnikov in dobrotnic dežele naše z vljudno prošnjo, naj jej ne odtegnejo svoje pomoči; še posebno pa pozivlja častito duhovščino in župane po naši deželi k nabiru doneskov, kateri bodo lahko najpotrebniše bolehnih siromake v to napravo priporočali in spravljali.

— (*Monštranca*), krasno v gotičnem stilu izdelano, smo videli pri gosp. K. Bitencu, pasarji na glavnem trgu št. 237. Delo je izpeljano z vso natančnostjo in skrbnostjo in daje gotovo čast mojstru. Naročena je bila monštranca za neko cerkev na Koroškem, kjer se bo gotičnemu altarcu lepo podala.

— (*Cesarske premije za konje*) se bodo ta mesec delile: v Cirknici za politični okraj Postojnski in Planinski 3. dan septembra, — v Ribnici za politični okraj Kočevski in Črnomeljski 4. dan septembra, — v Mokronogu za okraja Krški in Novomeški 6. dan septembra, — v Ljubljani za politični okraj Ljubljanski, Litijski, Kamniški in mestno občino Ljubljansko 9. septembra, — v Bohinjski Bistrici za politični okraj Radoliški 11. septembra, — v Radolici za ravno ta okraj 13., in v Kranji za politični okraj Kranjski 14. septembra. Povsod se delitev začne ob devetih dopoldne. — Več o tem zvedó konjerejci pri županih in podružnicah družbe kmetijske.

— (*Pobirki iz časnikov*.) Kdor hoče vedeti, kakošno nemščino nemčurski „k. k. Bezirksschulinspektor“ piše, kedar ga luna trka, naj bere v 194. listu „Lai-bacherice“ potopis „Am Wörther-See“ vom Joh. Sima; stavimo, kar kdo hoče, da tudi njemu, kakor pleno titulo „k. k. Bezirksschulinspektor“ v oni fantaziji piše, „das Kröpflein am Halse hüpfte auf und nieder wie ein Venetianisches Paprikanuderl.“ Bogme! da še žurnalista Arko ga mora zavidati za taki izvrstni stil!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Delegaciji se sklicete, kakor se za gotovo pripoveduje, sredi meseca septembra na Dunaj. Obravnavale se bodo navadne denarne zadeve, ki se tičejo Avstrijo in Ogersko; vse predloge se bodo poslancem izročile v nemškem in magjarskem jeziku.

— Pismo, ki so ga presvitli Cesar o 25letnici škofovanja poslali kardinalu knezu Schwarzenbergu v Prago 15. dne t. m., s posebne toplo besedo pripoznava 25letno zvesto in vestno delovanje Pražkega nadškofa. — To pismo Nj. Veličanstvo je one „ustavoverce“, ki vedó, da kardinal Schwarzenberg stoji pogumno v vrsti državopravne opozicije, tako hudo zbolelo, da „N. W. Tagblatt“ v tem cesarjevem pismu priznava moralično enakopravnost opozicije z vladno stranko.

Česko. — Kakor se sliši, bodo volitve poslancev na mesto tistih, ki so že izvoljeni bili, pa niso hoteli v zbor stopiti, med 6. in 12. oktobrom; v vsem skupaj je 28 staročeskkih in pa 3 mladočeskkih sedežev v zboru praznih. Zato hočejo, kakor smo zadnjikrat po „Politiki“ omenili, mladočehi vsako nedeljo shode napraviti po deželi zato, da bi narod česki volil take poslance, ki jih je volja stopiti v državni zbor. Pa jim bo le zopet spodletelo, kajti narod ne zaupa nič široko-ustnim mladim, ampak se stanovitno drži svojih skušenih starih voditeljev.

— V Pragi je policija prepovedala vrtno veselico na korist Ercegovinskim ubežnikom, češ, da tu ne gre za milodarno djanje, ampak za politično-narodne namene, ki se ne morejo trpeti. Tak ukaz je prišel od Dunajskega ministerstva.